

УДК 336.719

Якимів А.М.

Луцький національний технічний університет

ЦИФРОВИЙ БАНКІНГ: НЕОБХІДНІСТЬ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ

У статті визначено сутність цифрового банкінгу та обґрунтовано причини необхідності його впровадження у діяльність вітчизняних банківських установ на регіональному рівні.

Ключові слова: цифровий банкінг, цифровий банк, територіальна організація.

Yakimiv A.

DIGITAL BANKING : THE NEED OF TERRITORIAL ORGANIZATION

The article proves that the bank which growth can be digital banking, which is simple and easy to use and allow customers to receive banking services (including counseling) regardless of the channel it. The reasons that are a prerequisite for the implementation of major changes in the banking sector, namely the integration of banks in the digital space. Analyzed the views of foreign scientists and financiers practitioners on understanding of digital banking and its role in improving banking services. Determined innovative digital model of the bank as a consultant available, vendor coordinator aggregator and provider of banking services. It was established that the use of digital instruments in Ukraine will improve and develop the banking business, keep constant and attract new customers, open access to new sources of profit accumulation. And for that banking institutions need to rethink the strategy of its activities.

Keywords: digital banking, digital bank , territorial organization

Якимив А.М.

ЦИФРОВОЙ БАНКИНГ: НЕОБХОДИМОСТЬ ТЕОРИТОРИАЛЬНОЙ ОРГАНИЗАЦИИ

В статье определена сущность цифрового банкинга и обоснованы причины и необходимость его внедрения в деятельность отечественных банковских учреждений. Определена роль цифрового банка в обеспечении потребностей клиентов.

Ключевые слова: цифровой банкинг, цифровой банк, территориальная организация.

Постановка проблеми у загальному вигляді і її зв'язок з важливими науковими і практичними завданнями. Нині в умовах складної економічної ситуації в Україні банківські установи докладають масу зусиль задля нарощення своїх доходів. А оскільки в результаті опитування клієнтів банків в деяких розвинених країнах було з'ясовано, що більшість з них готова платити вдвічі більше за банківські продукти чи послуги, які будуть для них корисними, наданими на високому рівні та зроблять їх життя більш зручним, то банківські установи повинні враховувати таке нове важливе інноваційне рішення як цифровий банкінг. Його впровадження дозволить банкам як утримати своїх постійних клієнтів і залучити нових, так і забезпечити зростання їх доходів.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблеми. З обґрунтованими пропозиціями щодо активного впровадження у діяльність банків цифрових технологій постійно виступають такі зарубіжні фінансові практики як К. Скінер, С. Монаган, Я. Ренчер, Дж. Кенг-Цвиккі, Б. Кінг, Д. Бломструм, С. Балес, Б. Леймер, Н. Крос та інші. Проте, в Україні дослідженню даного інноваційного рішення приділено мало уваги. Запровадження цифрового банкінгу в Україні ускладнюється

через існуючі значні нерівномірності у соціальному, технічному, економічному розвитку регіонів держави.

Цілі статті. Метою статті є обґрунтування необхідності впровадження у вітчизняну банківську практику цифрового банкінгу з врахуванням особливостей його територіальної організації відповідно до потреб споживачів на ринку банківських послуг.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. В епоху стрімкого розвитку інформаційних технологій, банківська справа зазнає значних революційних перетворень. Вже багато банківських установ, особливо за кордоном, пропонує клієнтам цілий спектр технологій, що дозволяє їм користуватися фінансовими послугами в електронному форматі, включаючи отримання інформації і обслуговування в соціальних мережах або виконання складних фінансових операцій у смартфоні.

Ринок банківських послуг України нарощує свої обсяги дуже повільно внаслідок слабкого в цілому економічного розвитку країни, нерівномірностей регіонального розвитку, уповільнення темпів зростання добробуту населення і сформованої лише у кількох банків значної клієнтської бази. Така ситуація задля зміцнення свого становища вимагає від банків пошуку інших ефективних точок розвитку. І, на нашу думку, цією точкою банківського зростання може стати цифровий банкінг. Саме він є простим та легким у використанні і дозволить клієнту отримати банківські послуги (в тому числі консультаційні) незалежно від використовованого ним каналу.

Безперечно, цифровий банкінг є важливим локалізатором клієнтської бази, недооціненим джерелом доходу (в першу чергу комісійного) та способом досягнення конкурентної переваги на ринку банківських послуг. І керівництво вітчизняних банківських установ повинно розуміти, що саме якість цифрових банківських послуг та зручність використання банківських сервісів поступово витіснить у свідомості клієнтів такий важливий на сьогодні критерій як ціна.

Для здійснення таких кардинальних змін у банківському секторі, а саме інтеграції банків у цифровий простір існують певні причини. Так, О. Клінс вважає, що для цього [1]:

- першою причиною стало надмірне посилення конкуренції в період світової фінансової кризи. У цей період банківському сектору довелося нести на собі дуже сильний конкурентний тиск, який впливав як на обсяги кредитування, так і на банківські прибутки і понесені банками витрати;

- другою причиною стала необхідність кардинального перетворення відносин з клієнтом (здійснення так званої «клієнт революції»). Банківські установи повинні пам'ятати – клієнт перш за все! А оскільки клієнти нині стали дуже вимогливими, то банки змушені задовольнити їх нові очікування та потреби.

Погоджуємось з наведеними основними причинами О. Клінса інтеграції банків у цифровий простір, однак вважаємо, що для ефективної інтеграції банків у цифровий простір необхідне і врахування основних принципів територіальної організації.

На необхідності цифрової революції у банківському світі наголошує оглядач фінансових ринків К. Скінер. Він стверджує, що вже через кілька років на фінансових ринках можуть зникнути пластикові картки, а успішні банківські установи з продавців послуг перетворяться в інтеграторів фінансових можливостей для клієнтів [2].

Загалом дослідження поглядів зарубіжних науковців та фінансистів-практиків щодо розуміння суті цифрового банкінгу та його ролі у вдосконаленні банківського обслуговування показали, що переважно вони обертаються навколо бажання усунути проблеми та вдосконалити обслуговування клієнтів, а особливо поліпшити його якість. І переважна більшість з них (С. Монаган, Я. Ренчер, Дж. Кенг-Цвиккі, Б. Кінг, Н. Крос) [3] вважає, що в зміст цифрового банкінгу необхідно покласти більше людських складових, ніж банківських. Д. Бломструм наголошує, що впровадження цифрового банкінгу

дозволить зекономити час клієнтів, а це, в свою чергу сприятиме охопленню значної їх чисельності [3]. Б. Джонс вважає, що планування цифрових ініціатив вимагає здійснення більших дій, ніж простої автоматизації послуг. Воно потребує врахування в банківській діяльності ще й емоційного аспекту [3]. Погоджуємося, що економія часу, значне залучення клієнтської бази, застосування психологічних та емоційних методів в обслуговуванні повинні стати в центрі цифрового банкінгу.

С. Балес наголошує, що реальна проблема впровадження цифрових банківських технологій полягає не в пошуку цифрових засобів, а у вивченні його значення для різних верств суспільства – бізнесу, споживачів, працівників, громадян тощо [4]. Вважаємо, що ці суспільні сегменти мають різні поведінкові бажання щодо цифрових банківських реалізацій і ключ до успіху в задоволенні цих потреб полягає в знаходженні відповідей на ці бажання та розробці реальних ідей для цього.

Більш ідеалістичний погляд на цифрові технології в банківській сфері має Б. Леймер, вважаючи, що цифровий банкінг надає більших можливостей та відкритості у банківському обслуговуванні клієнтів. Крім того, він наголошує на обов'язковому використанні цих технологій задля здійснення соціального впливу, а особливо задля отримання більш широкого доступу до освіти та знань [3]. На нашу думку, дійсно впровадження цифрового банкінгу – це безпрецедентна можливість зробити населення країни фінансово грамотними.

Банківська установа (цифровий банк) в якості доступного консультанта, постачальника, координатора, агрегатора та провайдера послуг повинна знати свого клієнта, всі його бажання, потреби та можливості. І для більш повного задоволення цих потреб, банк повинен, в першу чергу думати, про клієнта, а лише після нього про банківський продукт та послугу. Крім того, банк як регіональна установа має підвищувати свою репутацію і вселяти довіру клієнту свого регіону задля формування з ним довгострокових та взаємовигідних відносин. А задля цього він повинен діяти активно й розумно, використовуючи соціальні мережі та спираючись на індивідуальну взаємодію (рис. 1).

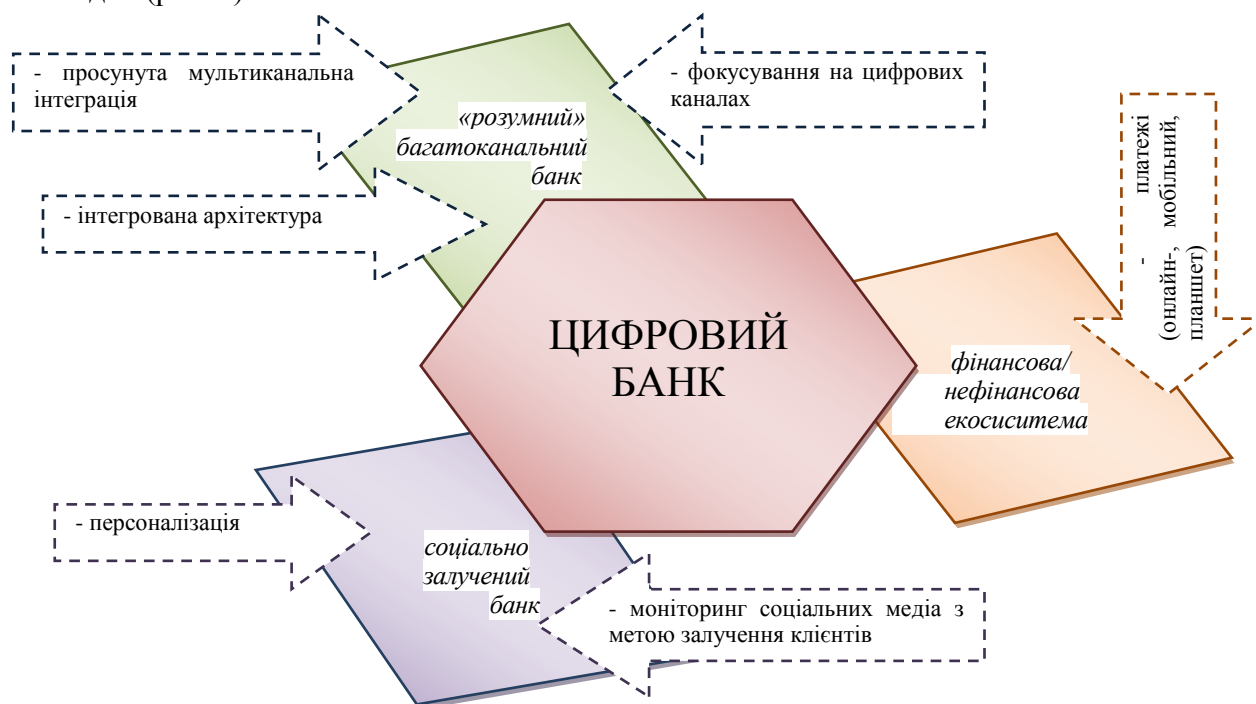


Рис. 1. Інноваційна модель цифрового банку *

* сформовано автором

Безперечно застосування в Україні цифрових важелів дозволить вдосконалити та розвинути банківський бізнес, утримати постійних та залучити нових клієнтів, відкрити доступ до нових джерел нарощення прибутку. А для цього банківським установам необхідно переосмислити стратегію своєї діяльності стати консультантами, постачальниками, координаторами, агрегаторами та провайдерами в тасуванні і наданні банківських послуг (рис. 2).

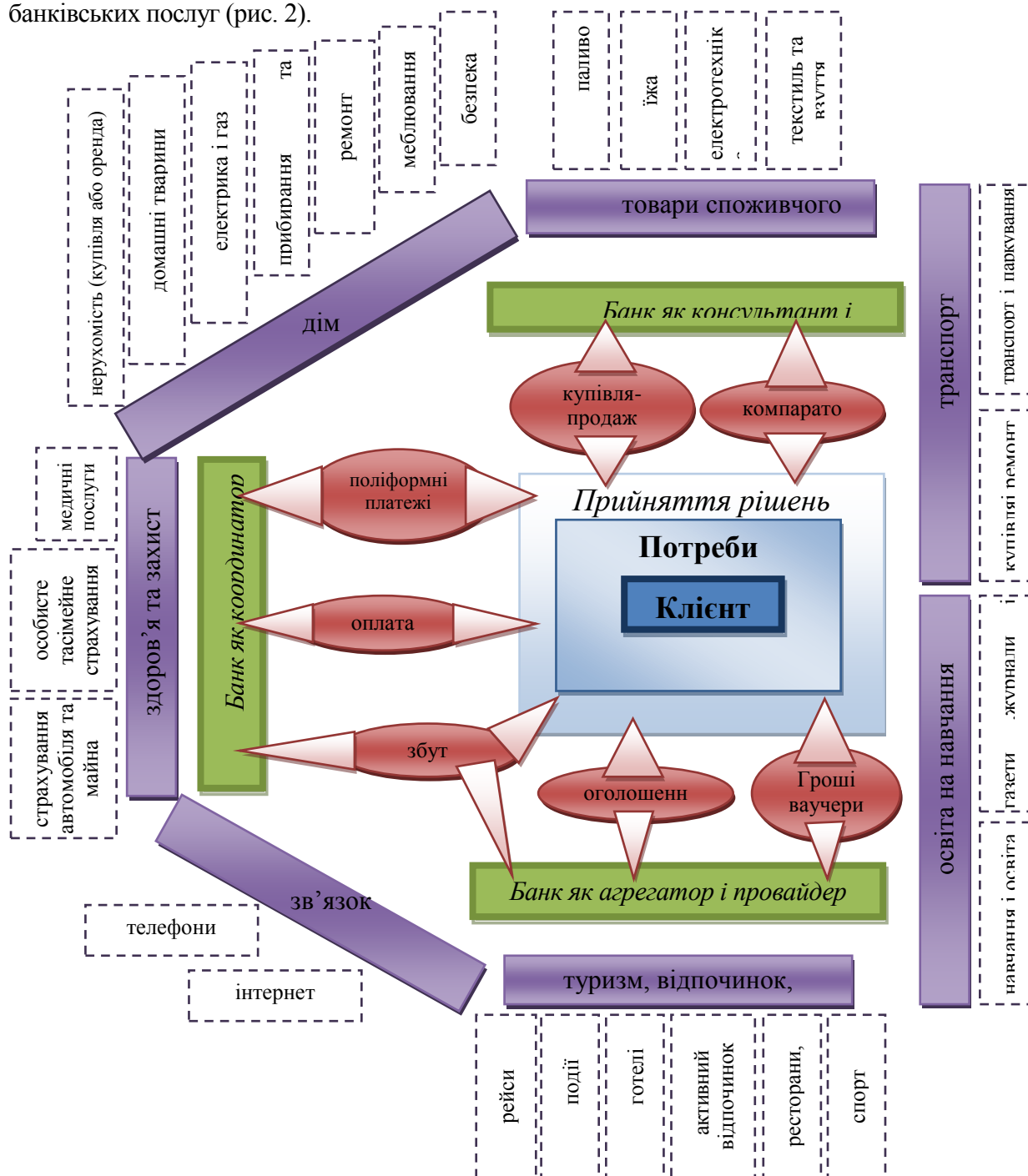


Рис. 1. Схема діяльності цифрового банку у забезпеченні потреб клієнтів *
* сформовано на основі даних джерела: [5, с. 13]

Таким чином, цифровий банкінг – це нова перспективна концепція в сфері електронного банкінгу, мета якої збагатити стандартний онлайн- і мобільний банкінг, інтегрувати цифрові технології з використанням різних платіжних каналів, соціальних медіа, інноваційних платіжних рішень.

Висновки. Вітчизняний банківський сектор зіткнувся з структурними та економічними явищами, які є важливою передумовою до здійснення ретельних, але необхідних перетворень. І, на нашу думку, активне впровадження цифрового банкінгу – це основна вимога емерджентної інтеграції вітчизняної банківської системи у світову систему цифрового банкінгу.

Запровадження цифрового банкінгу в Україні слід здійснювати з врахуванням рівня розвитку різних ланок національної економіки, нерівномірність розвитку яких зумовлені дією закону зростання потреб суб'єктів господарювання та іншими законами і суперечностями розвитку продуктивних сил, а також особливостями розвитку виробничої, інноваційної, компонентної, територіальної структури.

При розгляді питань формування територіальної організації цифрового банкінгу необхідно спиратись на закон нерівномірності світового економічного розвитку, або закон капіталістичного способу виробництва, який містить обґрунтування важливості врахування внутрішніх зв'язків між сталим розвитком підприємств, галузей, різних сфер економіки окремих країн та регіонів світового господарства, так і нерівномірних рівнів розвитку окремих елементів системи продуктивних сил та відносин суб'єктів власності в межах різних галузей, сфер економіки країн в масштабах світового господарства, його окремих регіонів і країн.

Для пізнання особливостей територіальної організації цифрового банкінгу слід проаналізувати компонентну і територіальну структури.

Компонентна структура територіальної організації цифрового банкінгу – це склад, сукупність його функціональних компонентів (видів економічної діяльності, інтеграцій, агрегацій), які обслуговуються банківськими установами в процесах спеціалізації і комплексоутворення економіки регіону. За функціональним призначенням види економічної діяльності в регіоні поділяються на головні, базові, супутні, додаткові, місцеві і обслуговуючі. Ефективна реалізація компонентної структури передбачає отримання зовнішнього та внутрішнього ефектів. Зовнішній ефект функціонування видів економічної діяльності проявляється в територіальній спеціалізації регіону, а внутрішній ефект функціонування видів економічної діяльності регіону виявляється в рівні його сталого розвитку.

Територіальна структура – це співвідношення і взаємне розміщення різних форм територіального зосередження діяльності людини; такі форми ще називають елементами територіальної структури (зони, райони, вузли, центри, пункти тощо). За своїм змістом ці елементи територіальної структури можуть бути інтегральними, міжгалузевими і галузевими. Елементи територіальної структури можуть бути зональними, регіональними і локальними: зональні (зона, район) поділяються на інтегральні і спеціалізовані, регіональні – це ті що мають державні політико-адміністративні кордони, локальні представлені вузлами, центрами, пунктами, агломераціями тощо.

За композиційною ознакою елементи територіальної структури бувають точковими, лінійними і вузловими утвореннями. Регіонально формується відповідний тип територіальної структури банківського обслуговування (радіально-кільцевий, прямокутно-регулярний, лінійно-вузловий, багатоядерний тощо).

Отже, територіальна організація цифрового банкінгу – це система територіального та віртуального банківського обслуговування функціонуючих структур продуктивних сил з метою забезпечення їх розширеного відтворення в конкретних геопросторово-часових координатах.

Список використаних джерел:

1. Klein's O. Preface for «Digital Banking» / Olivier Klein's // [Electronic resource]. – Access mode: <http://www.oklein.fr/banque/foreword-olivier-klein-digital-banking/>
2. Скиннер К. Цифровой банк. Как создать цифровой банк или стать им / Крис Скиннер. 2014. – 320с.
3. Cross N. What's Your Definition of «Digital» in Banking? / Neal Cross // [Electronic resource]. – Access mode: <http://thefinancialbrand.com/41151/defining-digital-in-banking-nextbank-facebook/>
4. Bales S. Mobile Ready: Connecting With The Untethered Consumer / Scott Bales // Kindle Edition, 2014. – 126 с.
5. A Critical Balancing Act: US Retail Banking in the Digital Era, 2013. – 15с.

Рецензент д.е.н., професор Різник Н.С.